

DA PRAVDA BUDE VIDLJIVA



PRIRUČNIK ZA NOVINARE I NOVINARKE
KOJI IZVJEŠTAVAJU O SUDSKIM PROCESIMA
I RADU TUŽILAŠTAVA U BIH

NIDŽARA AHMETAŠEVIĆ

the 1990s, the number of people in the world who are under 15 years of age is expected to increase from 1.1 billion to 1.5 billion. This increase is expected to be particularly large in the developing countries, where the population is growing rapidly.

The increase in the number of people in the world who are under 15 years of age is expected to be particularly large in the developing countries, where the population is growing rapidly. This increase is expected to be particularly large in the developing countries, where the population is growing rapidly.

The increase in the number of people in the world who are under 15 years of age is expected to be particularly large in the developing countries, where the population is growing rapidly. This increase is expected to be particularly large in the developing countries, where the population is growing rapidly.

The increase in the number of people in the world who are under 15 years of age is expected to be particularly large in the developing countries, where the population is growing rapidly. This increase is expected to be particularly large in the developing countries, where the population is growing rapidly.

The increase in the number of people in the world who are under 15 years of age is expected to be particularly large in the developing countries, where the population is growing rapidly. This increase is expected to be particularly large in the developing countries, where the population is growing rapidly.

The increase in the number of people in the world who are under 15 years of age is expected to be particularly large in the developing countries, where the population is growing rapidly. This increase is expected to be particularly large in the developing countries, where the population is growing rapidly.

The increase in the number of people in the world who are under 15 years of age is expected to be particularly large in the developing countries, where the population is growing rapidly. This increase is expected to be particularly large in the developing countries, where the population is growing rapidly.

The increase in the number of people in the world who are under 15 years of age is expected to be particularly large in the developing countries, where the population is growing rapidly. This increase is expected to be particularly large in the developing countries, where the population is growing rapidly.

The increase in the number of people in the world who are under 15 years of age is expected to be particularly large in the developing countries, where the population is growing rapidly. This increase is expected to be particularly large in the developing countries, where the population is growing rapidly.

DA PRAVDA BUDE VIDLJIVA

**PRIRUČNIK ZA NOVINARE I NOVINARKE
KOJI IZVJEŠTAVAJU O SUDSKIM PROCESIMA
I RADU TUŽILAŠTAVA U BIH**

AUTORICA: NIDŽARA AHMETAŠEVIĆ

Da pravda bude vidljiva

**Priručnik za novinare i novinarke koji izvještavaju
o sudskim procesima i radu tužilaštava u BiH**

Izdavač:

Fondacija za razvoj medija i civilnog društva
“Mediacentar”

Adresa izdavača:

Skenderpašina 1, 71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina, www.media.ba

Godina izdanja:

2018.

Za izdavača:

Maida Muminović

Autorica:

Nidžara Ahmetašević

Recenzent:

Nedim Hogić

Lektura:

Alma Duraković

Dizajn i DTP:

Hana Kevilj

Štampa:

Dobra knjiga

Tiraž:

200

Ova publikacija nastala je u sklopu projekta “Strategija postupanja s osobama koje dolaze u kontakt s tužilaštvima – Podrška tužilaštvima u implementaciji medijske komponente”, kojeg Fondacija Mediacentar Sarajevo implementira uz podršku VSTV BiH i vlada Švicarske i Norveške. Sadržaj ove publikacije, kao i nalazi prikazani u njoj, ne odražavaju nužno stavove vlada Švicarske i Norveške.



Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina



Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Švicarska agencija za razvoj i saradnju SDC



Projekat “Strategija postupanja s osobama koje dolaze u kontakt s tužilaštvima – Podrška tužilaštvima u implementaciji medijske komponente” fokusiran je na unaprjeđenje medijsko-komunikacijskih kapaciteta tužilaštava u Bosni i Hercegovini i upoznavanje javnosti i medija o njihovom radu. Cilj projekta je ostvarivanje boljeg razumijevanja i poboljšanje komunikacije između tužilaštava i različitih javnosti, među kojima su i marginalizirane skupine, učenici i studenti, i medijska zajednica u BiH. Projekat implementira Fondacija Mediacentar Sarajevo uz podršku VSTV BiH i vlada Švicarske i Norveške, u sklopu projekta “Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa”.

Sadržaj

| | |
|---|----|
| 1. Uvod | 7 |
| 2. Od sumnje do presude | 9 |
| 2.1. Istraga i pritvor | 10 |
| 2.2. Suđenje | 12 |
| 2.3. Presuda | 13 |
| 3. Sistem tužilaštva | 15 |
| 3.1. Tužilaštvo BiH | 17 |
| 3.2. Ostala tužilaštva | 19 |
| 4. Smjernice za izvještavanje o radu tužilaštava | 20 |
| 4.1. Kodeks za štampu i online medije | 20 |
| 4.2. Kodeks o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija | 22 |
| 4.3. Smjernice i pravila | 25 |
| 5. Pojmovnik | 33 |
| 6. Biografija | 37 |
| Dodatak | 38 |

Da pravda bude vidljiva | Priručnik za novinare i novinarki

1. Uvod

Naslov “Da pravda bude vidljiva”, koji smo odabrali za ovaj priručnik, možda će neko čitati samo kao floskulu, ali uloga medija koji izvještavaju o radu pravosuđa je baš ta – da učine provođenje pravde vidljivim, a u interesu javnosti.

Interes javnosti je osnovna smjernica za rad medija. Ovaj priručnik ima namjeru olakšati novinarima/kama, i onima koji to žele biti, praćenje rada pravosudnih organa, odnosno na prvom mjestu tužilaštava. Pokušali smo pojasniti koja je uloga tužilaštava, kako je organizovan sistem u Bosni i Hercegovini, ali i podsjetiti na dijelove postojećih kodeksa za medije koji se tiču izvještavanja o sudskim procesima. Priručnik donosi i kratki pojmovnik koji može biti “prva pomoć” u izvještavanju o radu tužilaštava.

Izvještavanje o radu pravosuđa je naročito osjetljivo. Rad tužilaštava i sudova, kao i policijskih organa, mora biti pod stalnom lupom i podložan je kritici. Stoga je iznimno važno da se novinari/ke koji izvještavaju o radu pravosuđa upoznaju sa zakonima koji se odnose na oblast koju prate. Pri tome, svojim izvještajima ne bi trebalo da se miješaju u rad bilo tužilaštva bilo suda, odnosno moraju uvijek imati na umu da je posao suda da odluči o nečijoj krivici, a ne medija i javnosti.

Ovaj priručnik ima namjeru da služi kao putokaz za sve novinare/ke, da bude alat koji će im omogućiti da što bolje obavljaju svoju dužnost stražara nad interesima javnosti.

2. Od sumnje do presude

Svi građani/ke imaju pravo i obavezu prijaviti izvršenje krivičnog djela ako imaju informacije ili su svjedoci. Prijaviti mogu policiji ili tužilaštvima, pismeno ili usmeno. Ukoliko tužilaštvo ocijeni da postoji osnov sumnje da je izvršeno krivično djelo, izdaje naredbu o provođenju istrage, a kako bi eventualno podiglo optužnicu koju potvrđuje sud. I neprijavljivanje krivičnog djela predstavlja krivično djelo, te je moguće i krivično gonjenje. Lažne prijave također mogu biti procesuirane. Pored toga, tužilaštvo samo pokreće istrage na osnovu podataka dobijenih od policijskih agencija, a mogu postupiti i po službenoj dužnosti po navodima medija.

Ukoliko je istraga otvorena na osnovu onog što su izvijestili mediji, novinari/ke trebaju biti upoznati sa zakonskom odrednicom o zaštiti povjerljivih izvora, o čemu će biti govora u nastavku priručnika.

Ukoliko ne postoji osnov sumnje, onda nema ni razloga za pokretanje istrage. Tužilaštvo neće pokrenuti istragu na osnovu prijave ako je nastupila zastarjelost (vremenski rok je određen zakonom, a za neka djela, kao što su ratni zločini, zastara ne postoji), ili ako je prijavljeno djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem, odnosno ako postoje druge okolnosti zbog kojih se ne može provesti istraga. Ako je tužilaštvo pokrenulo istragu, a u njenom toku se pokaže da postoji neka od ovih činjenica, tužilac/teljica će bez odlaganja donijeti naredbu o obustavljanju istrage. Naredba o obustavi istrage donosi se i kada se u toku istrage utvrdi da

nema dovoljno dokaza na osnovu kojih se može podići optužnica. Na odluku o obustavi istrage, osobe oštećene krivičnim djelom mogu ulagati pritužbe koje razmatra glavni tužilac tužilaštva koje je obustavilo istragu.

Ako tužilaštvo skupi dovoljno dokaza o počinjenom krivičnom djelu, podiže optužnicu koju potvrđuje sud, i tek tada osumnjičeni postaju optuženi. Da bi optužnica bila potvrđena, tužilaštvo mora uvjeriti sud da posjeduje dovoljno dokaza za vođenje postupka.

2.1. Istraga i pritvor

U toku istrage, tužioc prikupljaju razne vrste dokaza. Neki od dokaza prikupljaju se kroz posebne istražne radnje, kao što su mjere praćenja, prisluškivanja i snimanja, korištenje prikrivenih istražitelja, pristup kompjuterskim sistemima te nadzirani prevoz i isporuka predmeta krivičnog djela. Relevantnost i zakonitost prikupljanja ovih dokaza zavisi od toga da li su, u skladu sa zakonom, prikupljeni na osnovu prethodne naredbe sudije za prethodni postupak.

Uhapšena osoba može ostati najviše 24 sata u nadležnosti policije, a potom prelazi u nadležnost tužilaštva, koje također ima 24 sata da sasluša osumnjičenog/u i odluči da li će tražiti pritvor, o čemu odlučuje sud, također u roku od 24 sata. Dakle, bez sudske odluke o pritvoru, osumnjičena osoba može ostati u pritvoru najduže tri dana. Pritvor predstavlja mjeru osiguranja prisustva okrivljenog u krivičnom postupku. Izricanjem pritvora, sudija se ne izjašnjava o krivici ili dokazima koji postoje protiv optuženog. Iako osnovi sumnje da je neka osoba počinila teško krivično djelo utiču na određivanje pritvora, sama težina djela koja se nekome stavlja na teret ne bi trebala biti odlučujući faktor kod određivanja pritvora. Da li će u konkretnom predmetu optuženom biti određen pritvor, zavisi od slobodnog sudijskog

uvjerenja da li bi ta osoba mogla pobjeći, uticati na svjedoke ili na javnost, ometati istragu, pa čak i da li samom optuženom prijeti opasnost.

Zbog toga se o dužini trajanja pritvora odlučuje sudskim odlukama, ali je ukupno vrijeme trajanja pritvora prije podizanja optužnice, a za vrijeme istrage, ograničeno na maksimalno devet mjeseci. Nije neophodno da osumnjičeni odnosno optuženi provede sve vrijeme istrage odnosno sudskog postupka u pritvoru, nego ostaje samo onoliko koliko postoje razlozi zbog kojih je pritvor određen. Puštanje iz pritvora prije okončanja sudskog postupka nije indikator ishoda sudskog postupka.

Tokom istrage, osumnjičena osoba ima pravo na prisustvo advokata, te može odbiti odgovarati na pitanja ili se braniti šutnjom. Istragu vodi nadležni tužilac/teljica, u saradnji sa policijskim agencijama i agencijama za provođenje zakona. Tužilaštvo podnosi zahtjev i izdaje nalog o eventualnom izuzimanju imovine ili dokumentacije tokom istrage, a sud je taj koji donosi odluku o tome kome se dostavljaju oduzeti predmeti i dokumenti.

Optuženi/a i tužilac/teljica tokom cijelog postupka mogu postići sporazum o priznanju krivnje. Ovo je dokument kojim optuženi/a priznaje ono što mu/joj se stavlja na teret optužnicom ili dijelom optužnice, a tužilaštvo predlaže blažu kaznu od one koja bi se mogla očekivati ako bi sudski postupak nastavio svojim redovnim tokom. Također, moguće je da se uz sporazum o priznanju krivnje postigne i sporazum o svjedočenju u sudskim postupcima protiv drugih počinilaca. Ovakav sporazum validan je samo uz potvrdu suda koji ima pravo da ga odbije ukoliko zaključi da nije zasnovan na zakonu ili da je predložena kazna preblaga. Tužilac/tužiteljica može odlučiti i da određenom licu da imunitet kao oslobađanje od krivičnog gonjenja u zamjenu za svjedočenje. Sud ne vrši kontrolu nad postupkom davanja imuniteta osim u slučajevima kada se utvrdi da je lice pod imunitetom dalo lažni iskaz.

2.2. Suđenje

Suđenje započinje glavnim pretresom. To je osnovni dio sudskog postupka u kojem se neposredno pred sudom sučeljavaju stavovi tužilaštva i stavovi odbrane. Glavni pretres je javan, ali sudija ili sudsko vijeće imaju pravo isključiti javnost ako je to u interesu državne sigurnosti ili ako je potrebno radi čuvanja državne, vojne, službene ili važne poslovne tajne, čuvanja javnog reda, zaštite morala u demokratskom društvu, osobnog i intimnog života optuženog ili oštećenog ili zaštite interesa maloljetnika ili svjedoka. Optuženi ne mora nužno prisustvovati glavnom pretresu, ali njegov nedolazak mora biti obrazložen. U našem pravnom sistemu, suđenje u odsustvu nije dozvoljeno.

Osim ako sudija, odnosno vijeće u interesu pravde, ne odredi drugačije, dokazi se na glavnom pretresu izvode sljedećim redom: dokazi optužbe, dokazi odbrane, dokazi optužbe kojima se pobijaju navodi odbrane (replika), dokazi odbrane kao odgovor na pobijanje (duplika), dokazi čije je izvođenje naredio sudija, odnosno vijeće, te, najzad, svi dokazi relevantni za izricanje krivičnopravne sankcije. Treba reći da izvođenje ove posljednje dvije grupe dokaza nije neophodno i dešava se veoma rijetko budući da se sud ne opredjeljuje često za takvo što cijeneći da na osnovu ostalih dokaza može da stvori kompletnu sliku o krivičnopravnom predmetu.

Osobe koje imaju stručno znanje, a koje se u postupku pojavljuju da bi se na osnovu njihove ekspertize osnažili dokazi tužilaštva ili odbrane, nazivaju se vještaci. Vještaci su veoma bitni za utvrđivanje odlučujućih činjenica u vezi sa krivičnim djelom, ali sud ne smije svoju presudu zasnivati samo na dokazima koji su vještačeni. Nakon završetka dokaznog postupka, sudija, odnosno predsjednik vijeća, pozvat će tužitelja, oštećenog, branitelja i optuženog radi davanja završne riječi. Posljednja riječ uvijek pripada optuženom.

2.3. Presuda

Na osnovu iznesenih dokaza tužilaštva i odbrane, te eventualno dokaza koje izvodi sud, donosi se prvostepena presuda¹. U pravnoj teoriji postoji više podjela presuda, no za nas je najvažnija podjela na oslobađajuće i osuđujuće. U osuđujućim presudama je od naročite važnosti izrečena sankcija jer izražava stav društva prema počinitelju/ici i samom krivičnom djelu. Svrha kažnjavanja jeste i da djeluje prevaspitavajuće na počinitelje djela, kao i da utiče preventivno na građane da se uzdrže od činjenja istih i sličnih djela. Budući da standardi kažnjavanja variraju zavisno od individualnih sudija/tkinja, ali i od toga kakve su okolnosti izvršenja konkretnog djela i ko je izvršilac, zakon predviđa raspone kazni koje se mogu izreći za svako djelo. Također, predviđeno je i da se počinitelji mogu blaže kazniti ako iz okolnosti predmeta proizlazi da će se svrha kažnjavanja postići i blažom kaznom.

Oslobađajuće presude se donose kada sud utvrdi da ne postoji dovoljno dokaza da je optuženi/a počinio/la djelo, ili da ono za što se optužuje nije krivično djelo, odnosno da postoje okolnosti zbog kojih se isključuje krivica, tj. da je optuženi djelo počinio iz nehata, ali da je toliko pogođen posljedicama djela da ga se može osloboditi kazne.

U krivičnom postupku sud odlučuje i o imovinskopравnim zahtjevima. To su zahtjevi koje ističu oštećeni, odnosno žrtve krivičnog djela i koji predstavljaju naknadu štete koju su pretrpjeli kao rezultat krivičnog djela. U praksi, sudovi u Bosni i Hercegovini ove osobe najčešće upućuju da u parničnom postupku traže svoja prava.

¹ U određenim slučajevima, u krivičnim stvarima se odlučuje rješenjem ili kaznenim nalogom. To je slučaj u nekim jednostavnijim krivičnim predmetima, ili u postupcima u kojima se ne izriče sankcija, kao što je slučaj u postupcima protiv maloljetnika.

Ukoliko se u za to predviđenom roku jedna od strana žali i te žalbe se usvoje, vodi se drugostepeni postupak i donosi konačna presuda. Od toga koji sud je postupao kao prvostepeni zavisi kome se podnosi žalba protiv prvostepene presude. Ukoliko je kao prvostepeni sud postupao Sud BiH, žalba se podnosi apelacionom odjeljenju ovog suda. Ukoliko je kao prvostepeni sud postupao općinski ili osnovni sud (zavisno od toga vodi li se postupak u FBiH ili RS-u), žalba se podnosi kantonalnom, odnosno okružnom sudu. Ukoliko je, što je slučaj kod težih krivičnih djela, kao prvostepeni sud postupao kantonalni ili okružni sud, žalba se podnosi jednom od dva entitetska vrhovna suda. Ustavni sud BiH posljednja je instanca kojoj se mogu podnositi apelacije koje se odnose uglavnom na teške slučajeve kršenja ljudskih prava zaštićenih Evropskom konvencijom o ljudskim pravima. Zadnja instanca koja može biti korištena tek nakon što su sve na lokalnom nivou iskorištene jeste žalba pred Evropskim sudom za ljudska prava.

3. Sistem tužilaštva

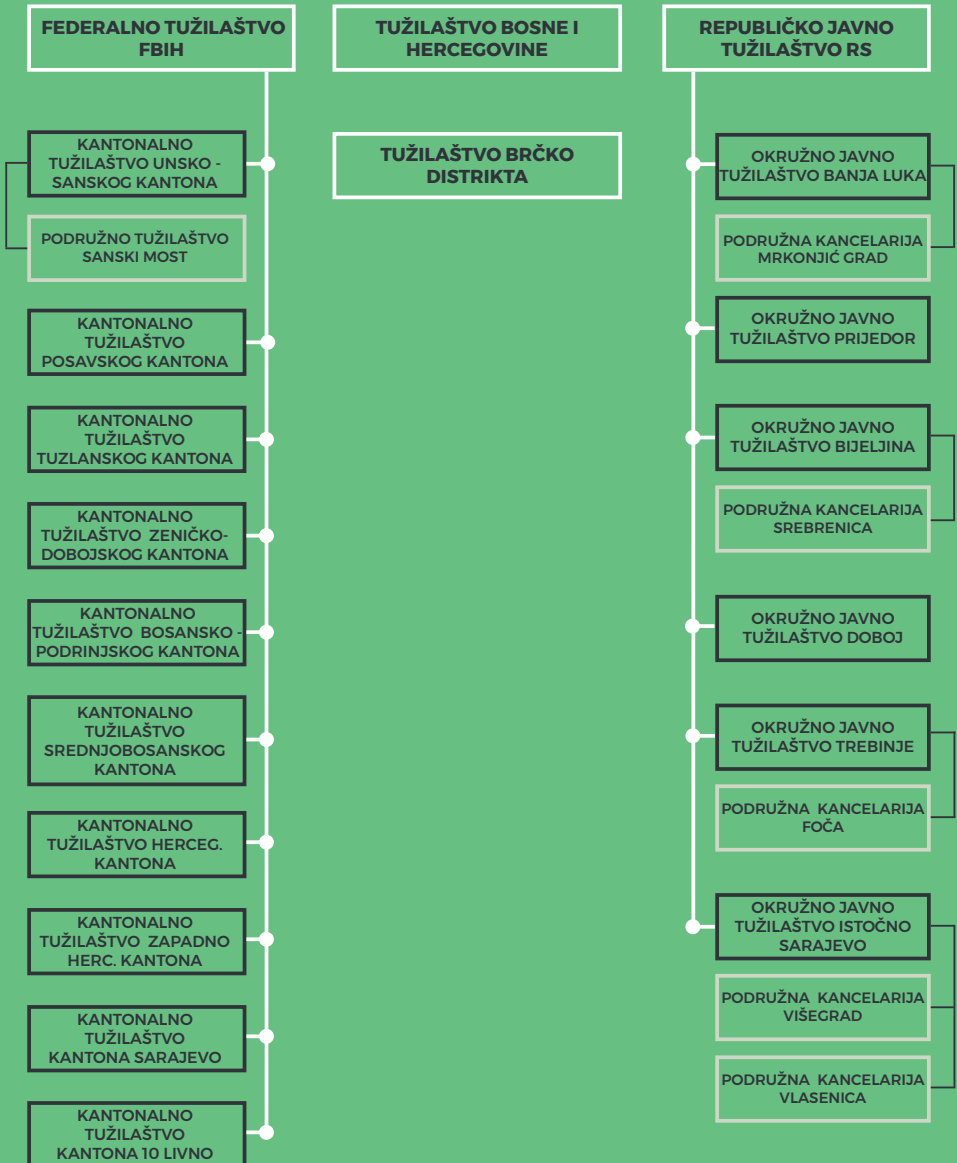
Sistem tužilaštva u BiH je prilično komplikovan i nekada se teško snaći i znati koje tužilaštvo je nadležno za šta i u kojem trenutku. No, prvi korak je znati šta sve čini sistem.

Tužilački sistem u Bosni i Hercegovini čine:

- Tužilaštvo BiH
- Tužilaštvo Brčko distrikta
- dva tužilaštva na nivou entiteta: Federalno tužilaštvo Federacije BiH i Republičko javno tužilaštvo Republike Srpske
- deset kantonalnih tužilaštava u Federaciji
- šest okružnih tužilaštava u Republici Srpskoj
- u okviru Republičkog javnog tužilaštva Republike Srpske djeluje Posebno odjeljenje za suzbijanje korupcije, organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala.



ŠEMA ORGANIZACIJE SVIH TUŽILAŠTAVA U BIH



3.1. Tužilaštvo BiH

Tužilaštvo na državnom nivou formirano je 2003. godine, a na osnovu Zakona o tužilaštvu Bosne i Hercegovine kojeg je nametnuo Ured visokog predstavnika. Tužilaštvo BiH ima posebne nadležnosti za postupanje pred Sudom BiH. Ovo tužilaštvo nije nadređeno drugim, nego je nadležno za procesuiranje djela koja su propisana zakonima koji određuju njegov rad, a obično je riječ o najtežim krivičnim djelima.

Odjeli u Tužilaštvu BiH

Odjel I - Posebni odjel za ratne zločine

Formiran 2004. odlukom Ureda visokog predstavnika za BiH i zadužen za:

- Predmete koje je Haški tribunal ustupio domaćem pravosuđu nakon što je potvrdio optužnicu. Svi ovi predmeti su završeni nekoliko godina nakon osnivanja odjela.
- Predmete Haškog tribunala u kojima je sprovedena istraga, ali nije podignuta optužnica. Svi ovakvi predmeti završeni su do kraja 2015. godine.
- Predmete koje je otvorilo Tužilaštvo BiH nakon formiranja odjela.

Sa nekoliko stotina predmeta u toku prvih nekoliko godina, i planom o procesuiranju više hiljada predmeta, Tužilaštvo BiH je institucija sa najvećim brojem optuženih u međunarodnim okvirima nakon Drugog svjetskog rata i tribunala u Nürnbergu i Tokiju. Odjel ima tri odsjeka, a svaki odsjek je zadužen za jednu geografsku regiju u BiH. U pravilu bi trebali procesuirati osobe koje su bile visoko rangirane tokom rata, ukoliko za to postoji razlog, ili osobe koje su počinile najteža djela ratnog zločina.

Odjel II – Posebni odjel za organizirani kriminal, privredni kriminal i korupciju

Formiran je 2003. godine i zadužen za procesuiranje djela iz oblasti organizovanog kriminala, privrednog kriminala i korupcije, a od 2014., kada je izmijenjen Krivični zakon BiH, i djela terorizma i nezakonitog priključivanja državljana BiH stranim paravojnim ili parapolijskim formacijama. Nadležan je za procesuiranje djela korupcije u državnim institucijama, djela privrednog i finansijskog kriminala, uključujući poreznu utaju, krijumčarenje, carinske prevare i pranje novca, te organizovani kriminal.

Odjel III

Ovaj odjel nema timove, nego se po potrebi dogovara saradnja. Nadležan je, između ostalog, za djela korupcije koja počine službene i odgovorne osobe, a koje nisu visoki dužnosnici, predmete u vezi sa zahtjevima za izručenje, molbama za pružanje pravne pomoći i pitanjima iz oblasti međunarodne pravne pomoći i saradnje te predmete koji se odnose na sukob nadležnosti i saradnju sa drugim tužilaštvima, sudovima, organima i organizacijama.

Tužilaštvo u nadležnosti ima i dvije udarne grupe: udarnu grupu za borbu protiv terorizma i jačanje sposobnosti za borbu protiv terorizma te udarnu grupu za borbu protiv trgovine ljudima i organizovane ilegalne imigracije.

3.2. Ostala tužilaštva

Rad tužilaštava u skladu je sa postojećim ustavno-administrativnim ustrojem zemlje. Federalno tužilaštvo FBiH je “vrhovno” tužilaštvo za deset kantonalnih tužilaštava, dok je Republičko javno tužilaštvo RS “vrhovno” tužilaštvo za šest okružnih tužilaštava na području Republike Srpske. Tužilaštvo Brčko distrikta BiH nadležno je za područje Brčko distrikta.

Republičko javno tužilaštvo Republike Srpske čine: Opšte odjeljenje, koje u svom sastavu ima Odsjek za ratne zločine, Odsjek za opšti kriminal, Odsjek za privredni kriminal i Odsjek za maloljetnike, te Posebno odjeljenje za suzbijanje korupcije, organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala. Očekuje se da će Federalno tužilaštvo tek u godinama koje dolaze dobiti na važnosti jer će značajne ovlasti koje se tiču gonjenja za koruptivna krivična djela pasti na teret ovog tužilaštva.

Treba istaći da i kantonalna i okružna tužilaštva uživaju značajnu samostalnost u radu. U praksi je veoma teško povući granicu između toga koji predmeti se sude pred Sudom BiH (pa po njima postupa Tužilaštvo BiH), a koji pred entitetskim, odnosno kantonalnim i okružnim tužilaštvima. Naime, jedan od osnovnih kriterija za razgraničenje nadležnosti je zakonska odrednica koja navodi da je Sud BiH, a time i Tužilaštvo BiH, nadležan za ona krivična djela koja ugrožavaju suverenitet BiH, koja mogu imati ozbiljne reperkusije ili štetne posljedice na privredu BiH, ili mogu izazvati druge štetne posljedice, ozbiljnu ekonomsku štetu ili druge štetne posljedice izvan teritorija jednog entiteta. Ovakvi kriteriji, međutim, nisu postavljeni dovoljno jasno, te se pitanje nadležnosti u praksi određuje od predmeta do predmeta.

4. Smjernice za izvještavanje o radu tužilaštava

Novinari/ke treba da se rukovode interesom javnosti. Posao svakog novinara/ke jeste da istinito informira o onom što se dešava. Pravila su definisana etičkim kodeksima koji postoje ili unutar redakcija (što je kod nas rijetko), ili udruženja, odnosno, u našem slučaju, Vijeća za štampu i Regulatorne agencije za komunikacije. Kodeks za štampu i online medije nije obavezujući jer je Vijeće za štampu samoregulatorno tijelo, dok Kodeks za elektronske medije i njegovo poštivanje nadgleda RAK, a moguće su i kazne, najčešće novčane.

4.1. Kodeks za štampu i online medije

Kodeks za štampu i online medije u tri člana daje upute za izvještavanje o sudskim procesima:



Član 10

Osobe optužene za krivična djela

Novinari neće nikoga tretirati kao kriminalca prije donošenja sudske presude koja to potvrđuje.

Novinari imaju obavezu ne donositi preuranjene sudove o krivici optužene ličnosti.

Novinari imaju obavezu da objave informaciju o odbacivanju optužnice ili oslobađanju ličnosti za koju su ranije objavili da je optužena ili da je suđenje počelo.



Član 10a

Zaštita svjedoka

Novinari će pokazati poseban oprez i osjetljivost kod izvještavanja o svjedocima u sudskim procesima za ratne zločine, poštujući pravila i odredbe za neimenovanje zaštićenih svjedoka.

Novinari će općenito izbjegavati imenovanje svjedoka u sudskim procesima za ratne zločine, kao i imenovanje njihove rodbine i prijatelja, osim ako pozivanje na njih nije neophodno za potpuno, pravično i tačno izvještavanje o sudskom postupku, i ako to neće uticati na pogrešno tumačenje istine ili tok sudskog procesa.



Član 11

Zaštita djece i maloljetnika

Novinari su dužni zaštititi identitet djeteta u postupcima u kojima je inače isključena javnost.

Novinari ne smiju identifikovati djecu mlađu od 18 godina u slučajevima kada su žrtve krivičnih djela.

Novinari ne smiju ni pod kakvim okolnostima identifikovati djecu mlađu od 18 godina koja su umiješana u kriminalne slučajeve kao svjedoci, žrtve ili optuženi.

4.2. Kodeks o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija



Član 15

Izveštavanje o sudskim procesima

(1) Pružalac medijske usluge će objektivno i tačno izvještavati o sudskim procesima. Ovo izvještavanje podrazumijeva i objavljivanje informacija o sudskim i tužilačkim odlukama, uključujući oslobađajuće presude, odluke o neprovođenju istrage i obustave istrage.

(2) Pružalac medijske usluge će poštivati pretpostavku nevinosti do donošenja pravosnažne sudske odluke.

(3) Pružalac medijske usluge će, u toku trajanja sudskog postupka, poštivati pravo na privatnost svih lica uključenih u taj postupak u bilo kojem svojstvu. Posebna zaštita će biti pružena maloljetnim i drugim ranjivim licima, kao i žrtvama, svjedocima i porodicama žrtava, svjedoka, osumnjičenih, optuženih i osuđenih lica.

(4) U slučajevima u kojima su primjenjive zakonske zabrane ili ograničenja otkrivanja identiteta svjedoka, pružalac medijske usluge će naročito obratiti pažnju da ne objavljuje informacije koje bi mogle otkriti ili uputiti na trag koji bi mogao dovesti do identifikacije svjedoka. Također, posebna pažnja će se obratiti pri objavljivanju informacija koje bi, u kombinaciji s informacijama objavljenim drugdje, mogle dovesti do otkrivanja identiteta svjedoka.

(5) Identitet žrtava seksualnih napada neće biti otkriven direktno, niti indirektno objavljivanjem

materijala koji bi mogli dovesti do otkrivanja identiteta takvih žrtava, osim ukoliko žrtve same ne pristanu ili u slučaju prethodno pribavljenog odobrenja nadležnog organa.

(6) Prilikom izvještavanja iz sudnica ili snimanja u sudnicama koje je prethodno dozvolio nadležni organ, moraju se poštivati odredbe st. (1) do (5) ovog člana.



Član 21

Izvještavanje o krivičnim djelima/postupcima u koje su umiješani maloljetnici

(1) Ne smiju se objavljivati ime i drugi podaci koji otkrivaju identitet maloljetnika umiješanih u krivična djela/postupke, u svim fazama postupka. U slučajevima u kojima su primjenjive zakonske zabrane ili ograničenja otkrivanja identiteta maloljetnika, pružalac medijske usluge će naročito obratiti pažnju da ne objavljuje informacije koje bi mogle otkriti ili uputiti na trag koji bi mogao dovesti do identifikacije maloljetnika koji bi mogli biti uključeni kao žrtve, svjedoci, osumnjičeni ili na drugi način umiješani u istragu ili sudski postupak u vezi s krivičnim djelom. Također, posebna pažnja će se obratiti pri objavljivanju informacija koje bi, u kombinaciji s informacijama objavljenim drugdje, mogle dovesti do otkrivanja identiteta maloljetnika.

(2) Neće se objavljivati informacije o toku krivičnog postupka protiv maloljetnika, o odluci donesenoj u tom postupku, niti će se vršiti audio ili video snimanje toka tog postupka.

(3) Pravosnažna sudska odluka u postupku protiv maloljetnika ili mlađeg punoljetnika se može objaviti, ali bez navođenja njegovih ličnih podataka ili podataka na osnovu kojih se može utvrditi njegov identitet. Naprijed navedeno primijenit će se i ukoliko se radi o krivičnim djelima učinjenim

na štetu maloljetnika, kao i u slučajevima kada su maloljetnici svjedoci.

(4) Pri objavljivanju informacija u vezi s krivičnim djelima/postupcima, pružalac medijske usluge će obratiti posebnu pažnju na ranjivi položaj maloljetnog lica koje je uključeno u slučaj kao žrtva ili svjedok. Ovo se naročito odnosi na objavljivanje imena, adrese stanovanja, fotografije ili video zapisa dotičnog lica, škole koju pohađa ili radnog mjesta.

(5) Posebna pažnja će se posvetiti zaštiti identiteta maloljetnika na bilo koji način umiješanih u seksualno nasilje. U svim takvim slučajevima, informacije o identitetu se mogu objavljivati samo po prethodno pribavljenom odobrenju nadležnog organa.

4.3. Smjernice i pravila



Izvještavanje o radu pravosuđa po mnogo čemu je specifično. Javnost ima pravo da prisustvuje suđenjima, izuzev onima koja su zatvorena, što nije tako čest slučaj. Novinari/ke su dio javnosti. Ponekad, poseban prostor u sudnicama je rezervisan za predstavnike medija, ali i dalje za njih vrijede ista pravila kao za sve prisutne. Ma koliko da ste se pripremili i upoznali sa radom pravosuđa, ulazak u sudnicu je uvijek pomalo konfuzan. Tako, biti izvještač u sudnici nalaže neka vrlo jednostavna pravila kao što je adekvatno odijevanje. To ne znači da morate odlaziti u odijelu ili najljepšoj haljini koju imate, nego da morate biti obučeni na način koji je primjeren i pristojan. Sudovi uglavnom određuju ova pravila pa tako u sudnice u BiH nije preporučljivo ulaziti u kratkim pantalonama ili suknjama, u majicama na bretele, u otvorenim cipelama...



U sudnici ne možete snimati, audio ni video, niti fotografisati, te oni koji izvještavaju oslanjaju se na zabilješke. To znači da je bitno zapisivati što više, barem u početku, dok ne naučite termine i pravila, upoznate se sa slučajem, pa će onda i vođenje zabilješki postati lakše. Termini koje vi ne znate, neće znati ni šira javnost, pa ih morate "prevesti". Pravni jezik je pun žargona, što otežava izvještavanje. Najbolji način za prevazilaženje jeste da zabilježite termine koje ne znate i savjetujete se sa pravnicima koji će vam ih pojasniti. Nemojte ignorisati neki termin zato što vam nije poznat. Također, nemojte navoditi samo dijelove zakona koji se odnose na slučaj o kojem izvještavate. Napisati da je neko optužen prema Članu 3 Krivičnog zakona malo će značiti nekome ko ne zna šta piše u tom članu. Zato novinari/ke moraju konsultovati zakon, a potom stručnjake/inje koji će ga tumačiti, da bi na kraju jasno, bez korištenja pravnih fraza, javnosti prenijeli informaciju.

Iz uredničkog ugla:

“

Sudski procesi su puni drame, ali sud ni tužilaštvo, obično ne vole da se ta drama vidi. Dobar novinar/ka će naći način da pokažu dramu, držeći se osnovnih pravila profesije.

”

Sudnica često liči na pozornicu koju zauzimaju sudije/tkinje, tužilaštvo, odbrana, svjedoci/kinje koji polažu zakletvu, te optuženi/e. Svi oni grade jednu priču koju novinari/ke treba da prenesu javnosti na razumljiv i interesantan način. Nerijetko, dešavaju se prave drame u sudnicama. Izvještačima je preporučeno da prate svaku izgovorenu riječ, ali i gestikulacije, grimase, reakcije... Primijetiti i prenijeti takve sitnice može biti važno i zanimljivo javnosti.

Posao novinara/ki počinje od trenutka kada saznaju za počinjenje nekog djela. Tada trebaju pokušati doći do očevidaca, oštećenih, žrtava te njihove priče prenijeti javnosti. U trenutku kada se uključi policija, a potom i tužilaštvo, pravila rada za medije se mijenjaju. Ono o čemu mogu izvijestiti jeste da je zločin počinjen, da je neko optužen, te informacije koje ni na koji način ne mogu ugroziti proces. U ovom dijelu izvještavanja izuzetno je bitno pažljivo se držati pravila i koristiti pravilnu terminologiju. Dakle, ako se protiv nekoga vodi istraga, ta osoba je osumnjičena i to ostaje tako sve dok sud ne potvrdi optužnicu, kada možemo izvještavati o optuženom/oj. Dok traje samo suđenje, mediji ne bi trebali da insistiraju na pričama žrtava, te da iznose podatke do kojih dođu metodama istraživačkog novinarstva, jer to može uticati na sudsku odluku. Dok traje suđenje, mediji se trebaju fokusirati na sudski proces i podatke koji su u vezi s optužnicom.

Prenoseći informacije iz same sudnice, novinari/ke trebaju dati isti prostor objema stranama, tužilaštvu i odbrani. Naravno, nije neophodno prenijeti svaku izgovorenu riječ, ali ako iznosite argument tužilaštva, mora se u izvještaju naći i kontraargument odbrane. Nije fer predstaviti slučaj tužilaštva tokom, recimo, pet minuta izvještaja na TV-u, a odbrani dati minutu. Vrlo važno, sudski proces se mora pratiti od početka do kraja, inače javnosti prenosite djelimične informacije i dajete pogrešnu sliku. Najbolji primjer za takav pristup

u BiH jesu izvještaji o suđenjima optuženima za ratne zločine. Mediji se nerijetko fokusiraju samo na jednu stranu, ako uopće izvještavaju iz sudnice. Tako javnost ne dobije uvida u argumente druge strane i lako dolazi do pogrešnih zaključaka. Novinari/ke koji prate sudske procese ne smiju praviti greške u izvještajima. Ono što je izgovoreno u sudnici mora biti vjerodostojno preneseno. Zbog grešaka, nenamjernih ili ne, možete izgubiti povjerenje javnosti, što je najteža kazna za medije.

Posao novinara koji prati sudske procese, bilo da je to za štampane, elektronske ili online medije, jeste manje-više isti. Ali, postoje neke sitne razlike.

Novinari/ke štampanih i online medija:

U svakom izvještaju trebali bi prenijeti osnovne podatke o optuženima, navodima optužbe, o tome kako su se izjasnili o svojoj krivici na početku suđenja, te podatke o tome gdje im se sudi. Bez obzira na to koliko dugo traje suđenje, ovo su podaci koje uvijek treba ponoviti. Ukoliko je moguće, izvještaji bi trebali imati i imena sudije i tužioca, te odbrane.

Novinari/ke elektronskih medija:

Kako njihovi izvještaji ne mogu biti predugački, novinari/ke elektronskih medija moraju iznijeti manje detalja nego u štampanim medijima. Ali, ne smiju izostaviti:

-
- **imena optuženih i kratke podatke o njima**
 - **za šta su optuženi (ukratko i pojednostavljeno)**
 - **kako su se izjasnili o krivici**
 - **pred kojim sudom se suđenje odvija.**
-

Ovo su bile razlike, ali neka pravila stoje za sve novinare/ke, bez obzira na vrstu medija iz kojeg dolaze. Tako svaki izvještaj mora biti jasan, istinit, precizan. To ne znači da će biti dosadan, nego da tek u ovakvim zadacima možete učvrstiti svoje vještine izvještavanja. Ipak, uvijek imajte na umu da je na prvom mjestu prenošenje informacije koja je u interesu javnosti.

Još nekoliko napomena koje vam mogu pomoći pri izvještavanju iz sudnica:

U uvodnom dijelu se fokusirajte na zločin, a ne počinioca. Ako je osoba osuđena, to je informacija koja slijedi nakon navođenja zločina. Ovo se može obrnuti ako je izrečena kazna po nečemu neobična.

Primjer:



Bivši državni premijer proglašen je krivim za pronevjeru novca, te je osuđen na kaznu zatvora od 25 godina.



Zbog pronevjere javnog novca, nekadašnji premijer osuđen je na 25 godina zatvora.

Nikada ne navodite imena maloljetnika u svojim izvještajima, bilo da su žrtve, bilo počinioci. Ako su žrtve, otkrivanje identiteta ih može dovesti u tešku situaciju. Ako su počinioci, morate uvijek misliti na to da im je kazna izrečena kako bi popravili svoje ponašanje. Iznositi njihova imena, ili podatke na osnovu kojih mogu biti identifikovani u medijima, znači i osudu javnosti, što će im u konačnici otežati normalan nastavak života. Ono što možete navesti kod maloljetnika jesu njihova dob, spol i prebivalište.

Primjer:



Dvanaestogodišnja djevojčica iz Zenice žrtva maloljetničkog zlostavljanja.



Aida Kapetanović (12) žrtva je maloljetničkog zlostavljanja u Petoj osnovnoj školi u Zenici.

U slučaju da su dva člana porodice optužena, a jedno je maloljetno, drugu osobu ne možete identifikovati kao sina, kćerku ili člana porodice.

Primjer:



Pero Perić (32) iz Sarajeva i desetogodišnji dječak su optuženi za...

Naročito je osjetljivo izvještavanje o procesima protiv optuženih za ratne zločine koji su nerijetko iskorišteni za buđenje mržnje i poticanje nacionalizma, ili su obojeni dnevnom politikom, što nipošto ne smije biti slučaj. Jezik mržnje, otvoreni i prikriveni, preovladava u ovim izvještajima. Samo jedan od primjera jeste kada se osumnjičene ili optužene osobe identifikuju prema njihovoj pretpostavljenoj etničkoj pripadnosti. Na taj način se u fokus stavlja etnička pripadnost i to u negativnom kontekstu, i potencijalno ukazuje na postojanje kolektivne krivice za neka djela. Takvi naslovi su diskriminirajući i senzacionalistički, te ne smiju da budu prisutni u profesionalnom novinarstvu.

Primjer:



Ahmo Ahmić optužen za ratne zločine počinjene u Bihaću.



Bošnjak iz Bihaća počinio ratne zločine protiv Srba.

Ponekad se dešava da se novinari ne ustručavaju ni otkriti identitet zaštićenih svjedoka/inja. Time ne samo da krše zakon nego i osobu koja je u pitanju mogu dovesti u životnu opasnost. Najteža kršenja ove odrednice dešavaju se u slučajevima seksualnog zlostavljanja, porodičnog nasilja, kada je riječ o maloljetnicima, te u slučajevima svjedoka/inja o ratnim zločinima. Novinari koji su otkrili identitete zaštićenih svjedoka u mnogim slučajevima su se “pravdali” time da je sama osoba o kojoj se radi to dozvolila. No, ako postoji sudska odluka da je identitet neke osobe zaštićen od javnosti, niti u slučaju kada ta osoba pristane govoriti imenom i prezimenom za

Iz uredničkog ugla:

“**Trudite se da vaši izvještaji ne budu suhoparni. Iskusniji novinari/ke kažu da trebate dodati boju, što znači obratiti pažnju na detalje koji će pomoći publici da dobije jasniju sliku. Naprimjer: opis sudnice, izgleda optuženog/e ili svjedoka/inje, atmosfere...**”

medije, ona ne može biti identifikovana. Inače je riječ o grubom kršenju zakona.

Važno je i da novinari/ke znaju da tužilaštvo ima mogućnost pokrenuti istragu na osnovu medijskih napisa (što se kod nas rijetko dešava). Novinari/ke koji su izvještavali u tom slučaju mogu biti pozvani kao svjedoci ili da dostave tužilaštvu ili policiji podatke koji bi im mogli pomoći u istrazi. No, novinar/ka nikada ne smije zaboraviti da je kodeksom obavezan/a zaštititi svoje izvore. To dozvoljava zakon, a etika i profesionalnost nalažu. Evropski sud za ljudska prava je donio nekoliko presuda kojima se tretira ovo pitanje, zaključujući da je zaštita novinarskih izvora jedan od osnovnih uvjeta za slobodu štampe, koji su osigurani i zakonskim odrednicama u većini zemalja u Evropi, pa i u BiH. U jednoj od presuda se navodi i da “bez takve zaštite moglo bi doći do odvrtačanja izvora od pružanja pomoći novinarima u informiranju javnosti o pitanjima od javnog interesa. Rezultat bi bio potkopavanje uloge stražara javnosti, a mogućnost štampe da daje tačne i pouzdane informacije mogla bi trpjeti negativne posljedice.”² Naravno, postoje izuzeci od ovoga i to u slučajevima kada se miješanje u povjerljivost novinarskih izvora može opravdati javnim interesom, o čemu odluku donosi sud. No, to je opravdano samo ukoliko je informacija koja je tražena u neposrednoj vezi s određenim slučajem, ako se ne može do nje doći na drugi način i ako je ključna za rješavanje slučaja. Samo korištenje neimenovanih izvora ne bi trebalo biti česta praksa za novinare/ke, odnosno, preporučena je samo ako do određene informacije nije moguće doći na drugi način. Pri tome je potrebno sa sigurnošću utvrditi da osoba koja želi biti anonimni izvor nema skriveni motiv za to, nego to radi jer posjeduje informaciju koja je od javnog interesa.

2 Gilles Dutertre: Izvodi iz sudske prakse, Evropski sud za ljudska prava, Publikacije Vijeća Evrope, Sarajevo, 2002., str. 292-293

Iz uredničkog ugla:

“ Dobro je dodavati detalje, ali, naravno, sa mjerom, što znači da morate biti sigurni da davanje detalja izvještaju nikako neće uticati na sudski proces. ”

Novinari/ke također moraju biti svjesni da policijske agencije nerijetko pokušavaju zloupotrijebiti medije za svoje svrhe, te se nikada ne smiju u potpunosti osloniti na izvore koje imaju u ovim agencijama, nego ih moraju tretirati kao sve druge, tj. provjeriti rečeno i imati i drugi izvor.

Novinare/ke koji se opredijele za ovu vrstu novinarstva bitno je podsjetiti da ukoliko žele dati prostora nekome da komentariše određene dijelove procesa, podizanje optužnice ili samu presudu, to nikako ne smiju biti zainteresovane strane ili političari. Odnosno, tumačenje mora doći od osoba koje su nepristrasne i po mogućnosti stručnjaci u određenoj oblasti. Političari/ke nisu osobe od kojih u bilo kojoj situaciji treba tražiti komentar na presude, naročito presude za ratne zločine, niti osobe koje su direktno uključene u proces.

Dodatna pravila koja morate imati na umu:

- U sudnici glavnu riječ imaju sudije/sutkinje. Njihova moć podrazumijeva da mogu, ako je potrebno, izreći sankcije protiv osoba koje remete suđenje, ili izvan sudnice ako utiču na tok suđenja. To podrazumijeva i predstavnike medija.
- Budite upoznati sa zakonskim odrednicama i pravilima o izvještavanju. Većina sudova ima svoje pravilnike i izvještači moraju da se upoznaju s njima. Inače su u opasnosti da budu sankcionisani za nepoštivanje suda.
- Fokusirajte se na ono što je bitno, a na suđenjima su to obično presuda i kazna.
- Ne sudite. Tu su sudije/sutkinje. Niko nije kriv dok se drugačije ne dokaže. I to je poruka koja mora da bude jasna u medijskim izvještajima.
- Budite precizni, jasni i držite se činjenica. Provjerite imena ljudi uključenih u proces i sve podatke koje možete dobiti o njima.

- Pažljivo zapisujte zabilješke.
- U sudskim procesima nikada ne smijete biti na nečijoj strani, tužilaštva ili odbrane, jer će oni koji prate vaše izvještaje to primijetiti. Obje strane moraju biti jednako zastupljene u vašim izvještajima, koji moraju biti potpuno lišeni emocija.



Na kraju, u izvještajima ne zaboravite postojanje ženskog roda:

**sudija - sutkinja, osuđenik - osuđenica,
svjedok - svjedokinja...**

5. Pojmovnik

**Osumnjičeni/a:**

osoba za koju postoje osnovi sumnje da je počinila krivično djelo, ali protiv koje nije potvrđena optužnica.

Optuženi/a:

osoba protiv koje je jednu ili više tačaka u optužnici potvrdio nadležni sud.

Osuđeni/a:

osoba za koju je pravomoćnom odlukom nadležnog suda utvrđeno da je krivično odgovorna za određeno krivično djelo.

Osnovana sumnja:

viši stepen sumnje zasnovan na prikupljenim dokazima koji upućuju na zaključak da je izvršeno krivično djelo.

**Svjedok/inja:**

osoba koja svjedoči o činjenicama koje su predmet utvrđivanja u krivičnom postupku.

Svjedok/inja očevidac (ili neposredni svjedok):

osoba koja je neposredno bila sudionik ili posmatrala krivični događaj.

Svjedok/inja po čuvenju (ili posredni/a svjedok/inja):

osoba koja raspolaže informacijama o krivičnom djelu do kojih nije došla neposrednim opažanjem.

Naredba o neprovođenju istrage:

javna (izuzev u posebnim slučajevima) tužilačka odluka koja se donosi ako ne postoji osnov sumnje o počinjenju krivičnog djela.

**Posebne istražne radnje:**

nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija, pristup kompjuterskim sistemima, nadzor i tehničko snimanje prostorija, tajno praćenje i tehničko snimanje osoba i predmeta, prikriveni istražilac i informator, simulirani otkup predmeta ili simulirano davanje otkupnine, nadzirani prevoz i isporuka predmeta krivičnog djela. Odluku o primjeni ovih mjera donosi sudija/tkinja na zahtjev tužioca. Posebne istražne radnje mogu trajati najduže šest mjeseci.

**Sporazum o priznanju krivice:**

sporazum koji se sklapa nakon što osoba prizna da je odgovorna za djela za koja se tereti optužnicom. Postiže se prije izricanja prvostepene presude, po uslovima koje dogovaraju tužilaštvo i optuženi/a, a odobrava sud.

Pravno lice:

organizacije koje su definisane krivičnim zakonima, a mogu biti korporacije, preduzeća, udruženja, firme i partnerstva.

Organizovana grupa kriminalaca:

grupa ljudi od najmanje tri osobe koje djeluju s ciljem činjenja krivičnih djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora.

**Presuda:**

sudska odluka kojom se rješava proces.

Prvostepena presuda:

odluka na koju se može žaliti, osim ako je donesena na osnovu sporazuma o priznanju krivice.

Drugostepena presuda:

odluka koju donosi apelaciono/žalbena vijeće kojom se potvrđuje ili ukida prvostepena odluka. Ovakva presuda je pravosnažna, a eventualne žalbe se upućuju višoj instanci.

**Imovinskopravni zahtjev:**

tiče se nadoknade štete oštećenim u postupku (materijalne ili nematerijalne), povrata stvari ili poništenja određenog pravnog posla. Odluku donosi sud.

**Kazna zatvora:**

osnovna krivična sankcija u našem zakonodavstvu, ne može biti kraća od 30 dana (opći minimum), niti duža od 20 godina (opći maksimum).

Kazna dugotrajnog zatvora:

poseban oblik kazne zatvora čija se dužina kreće u rasponu od 20 do 45 godina. Propisuje se za najteže oblike teških krivičnih djela kao što su ratni zločini, organizovani kriminal, terorizam...

6. Biografija

Nidžara Ahmetašević je novinarka i publicistkinja koja živi i radi u Sarajevu. Doktorirala je na Univerzitetu u Grazu istražujući pitanje međunarodne intervencije u medijskom prostoru nakon rata u Bosni i Hercegovini. Pored toga, kao istraživačica, bavi se pitanjima razvoja medijskog sektora u postkonfliktnim društvima, pitanjima uloge medija u procesu demokratizacije i uloge političke propagande, kao i procesom suočavanja sa prošlošću na Balkanu. Njena istraživanja objavljivana su u nekoliko naučnih časopisa, kao i u dvije knjige. Kao novinarka radi od 1994. godine pišući o kršenjima ljudskih prava, procesuiranju ratnih zločina, procesu suočavanja sa prošlošću i migracijama. Dobitnica je više nagrada za svoj novinarski rad, uključujući godišnju nagradu UNICEF-a za promociju dječijih prava i italijansku nagradu Claudio Arcadi za tekst o silovanju muškaraca tokom rata u BiH. Pored domaćih, objavljivala je u brojnim međunarodnim medijima kao što su: *The Observer*, *The Guardian*, *Al Jazeera English*, *The Independent on Sunday*, *International Justice Tribune*, *NBC*, *IRIN news*, *News Deeply*... U više navrata je učestvovala na naučnim i stručnim konferencijama govoreći o stanju medija na Balkanu, kao i procesu suočavanja sa prošlošću. Godine 2013., zajedno sa dvojicom kolega, Nidžara je pokrenula projekat nazvan Otvoreni univerzitet, koji je zamišljen kao platforma za javnu diskusiju, društvene, političke i umjetničke alternative i neformalno obrazovanje. Dvije godine kasnije, pridružila se inicijativi *Are You Syrious?*, grupi volontera i aktivista koji rade širom Evrope na pitanjima izbjeglica i migracija, te je do danas aktivna članica.



Dodatak

Visoko sudsko i tužilačko vijeće na svojoj stranici Pravosudje.ba pruža sveobuhvatnu sliku pravosudnog sistema i linkove koji vode do svake zasebne institucije.

Sve tužioce/teljice možete kontaktirati putem e-maila tako što ćete kucati:

ime.prezime@pravosudje.ba

Važno je znati da, prema postojećim zakonima, službe za odnose s javnošću svakog tužilaštva u BiH su dužne izaći u susret medijima, ali i građanima koji od njih traže informacije. Izuzeci su informacije koje:

- mogu ugroziti tekuće ili buduće istrage,
- otkrivaju identitet osumnjičenih prije nego što se donese odluka Suda BiH o njihovom pritvaranju ili se ne potvrdi optužnica, uz poštivanje pretpostavke nevinosti – svaka osoba je nevinna pred zakonom dok se ne dokaže krivica.



A series of 15 horizontal dotted lines spaced evenly down the page, providing a guide for handwriting practice.



A series of 12 horizontal dotted lines spaced evenly down the page, providing a guide for handwriting practice.

CIP - Katalogizacija u publikaciji

Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

070:347.963(497.6)(035)

AHMETAŠEVIĆ, Nidžara

Da pravda bude vidljiva : priručnik za novinare
i novinarke koji izvještavaju o sudskim procesima
i radu tužilaštava u BiH / Nidžara Ahmetašević. -
Sarajevo : Mediacentar, 2018. - 38 str. : ilustr. ; 21 cm

Bilješka o autoru: str. 37.

ISBN 978-9958-584-19-0

COBISS.BH-ID 25904646

O Mediacentru

Mediacentar Sarajevo je obrazovna i istraživačka institucija koja podržava razvoj nezavisnih i profesionalnih medija u Jugoistočnoj Evropi. Istraživački program Mediacentra Sarajevo bavi se pitanjima savremene medijske politike, uključujući regulaciju i samoregulaciju, javne radiodifuzne servise, medijsku pismenost, predstavljanje manjina i socijalno zapostavljenih grupa u medijima, kao i općom ulogom medija i novinarstva u procesima demokratizacije u Bosni i Hercegovini i regionu.

Aktivnosti i projekti Mediacentra Sarajevo uključuju programe obuke i obrazovne programe za novinare, a jedan od važnijih programa je i online resursni centar za novinare, koji se nalazi na adresi www.media.ba. Mediacentar Sarajevo od 2004. razvija online digitalni arhiv INFOBIRO (www.infobiro.ba). Sadržaj arhiva čini preko milion novinskih članaka sa područja BiH u periodu od 1850. do danas. Arhiv INFOBIRO posjeduje i najveću kolekciju štampanih publikacija sa prostora BiH iz perioda 1992–1995.

Mediacentar je 1995. godine u Sarajevu osnovao Fond otvoreno društvo Bosne i Hercegovine.

Više podataka o Mediacentru Sarajevo možete dobiti na www.media.ba.